

bet tadehk ta now wis ik reises wisu schahdu slimibu zehlons. Ta jau sinama leeta, ka pee leelas temperaturas starpibas dauds retak noteek fa-auksteschananhs, neka pee masakas temperaturas starpibas. Wafara fa-auksteschanees pee 5–6 gradu starpibas dauds weegla, neka seema pee 20 un wehl wairak gradeem; tapat ari leekahs, ka pee aukstustinata gaifa, pat tad, tad tas nemas now aukstas, drihsal (weegla) war fa-auksteschanees, neka pee neaukstustinata aukstata gaifa. Wifisplatakas domas ir taks, ka fa-auksteschananhs zekotees zaur zirkulazijas trauzeschanan wismasa fajobs asinu trauziads jeb ari zaur zweedru apspechhanu (aisturgeschhanu). Pirmejai buschanai runa atkal preti beeshi ween peedshwojamā masā filuma starpiba, pee kuraas fa-auksteschananhs noteek, jo zaur tahdu filuma starpiba fa-auksteschananhs nebuit newaretu notikt; no zweedru aptureschanas, kas ne no fa-auksteschananhs, bet zaur ziteem eemeleem zekahs, rodahs gluschi zitadas kaites, un masai wehmxai jeb filuma starpibai atkal newar schihs kaites pree mehrot. Ta tad paleek tikai taks domas pahri, ka pee fa-auksteschananhs newri top dragati, minu tezschana aptureta; scho isskaidrofshanu war wismasalaas preevem, par dauds jeb mas pareisu, kaut gan pee wisa ta wehl. Ioti dauds kas paleek neisskaidrots. Ta tad schim brihscham wehl jaturahs tikai pee peedshwojumeem, kuri faka, ka zaur fa-auksteschananhs rodahs reimatiskas, fataraliskas, fa-tischananhs un drudschas kaites, raugotes pehz tam, kura meesaas dala jeb sistema no auksuma aiskarta, Peedshwojuschi, praktiski ahrsti faka: Puse no wifahm slimibahm war zeltees zaur fa-auksteschananhs. Tapat ka pee fa-auksteschananhs dabas, ari pee winaas ahrsteschanas ja-atbalstahs (jaturahs) weenigi pee peedshwojumeem. Peedshwojumi nu gan faka, ka spehziiga abdas darboschananhs, ar ziteem wahrdeem asiau un nerwu-straumes nogreichhanu no eelscheejeem organeeem us ahrpusi, pawairota gahsu un uhdainenu weelu (nederigu) iswieschana iis meesaas, kas labakas libdsekkis, preesk fa-auksteschananhs slimibu nowehrschanas un nahfschanas. Scho mehrki panahlam, ka sinoms, zaur meesaas eewihtschhanu delks jeb filia gulta, zaur dauds auksa uhdenea jeb ari ziteem dsehreeneem (kleedru, leepu tehju), zaur zweedru dsonoschhem libdsekkem (wemjamo almeni, Zpelkuunha, Dovera pulveri u. t. pr.), zaur garainu jeb Ihreeschu-Romeeschu pirtim, ka ari zaur ilgalu kusteschhanu (staigaschhanu). Tomehr no ioti leela swara ir, ka meesa jau pee laika pret fa-auksteschananhs no pahral alta kahju apava, no leela istabas filium un zaur idde-nischligo masgaschano jeb peldeschano auksa uyu jeb juhras uhdens; bet tapat ari wajaga, jo negribam fa-auksteschanees, no zauri welkoscha gaifa fargatees, newajaga fakarsfucham dserd jeb auksa uhdens peldetees, seema ne pahral beesi, neds ari pahral plahni un pawafarab un rudenabs ne pahral wehlu, neds ari pahral agru seemas apgehrbu pret wafaras apgehrbu un wafaras apgehrbu pret seemas apgehrbu apmainit.

Dashadas finas.

No eelschanes.

Rigas Kreewu beedribas „Ulei“ (bischustropē) jauniama eefwehtschhanu pahrunajot Peterburgā isnahoschhanu awise „Grashdanin“ (redaktors knoss Meschtfherfli) ta raksta: „Lai kuplo jaunu beedriba“ un isvula derigu darboschano! Bet lai wina aridsan apdomatu, ka, ja ta ar Deewa pahlgū un dauds Kreewu spehku peepalihdsibis isdodahs, wina nebut now ka tahda pirmā kas parahdahs Rigas Kreewu beedrigā fadishwē un ka akurat tas der pereahdisumam, zil schauri un neezigi iroid Rigas Kreewu preses ralsteenini fara schultainā buschanā, kurds arween teek gaudots par Kreewu besspehzbū un par Wahzu skahdigū, ja pat nomahdamu pahrsvaru un wisspehzbū. Baltijas apgabals iraid plats un leels. Tur deesgan tel-pas tikkab Kreewu godam, ka Wahzu kulturai (mahzibai), tapat brunnenezibas godam, ka attihstibai, kas pamasm rodahs no darba, kusch dibinats us zeenischhanu un palau-schanas no objahm pusem. Weena leets nedrihls atraast mihtnes (weetu) schai apgabals: Latveeschu-Igaunu kultura, kas til nepeeluhoschi un neapdomigi teek peebiksita no Baltijas provinzijs Kreewem. Un kad tagad schi, Rigā fastahdijusehs beedriba „Ulei“ nefahs wis radit medu, bet Latveeschu — Igaunu mahzito vihrus (inteligensi), turedama tohs domas, ar scho mahzitu vihru pahlgū Baltijas apgabals eekravates un aikravates, tod wina bus fuhri jazeesch par scho leelo kluhud.“ Ta raksta Kreewu awise. Eespehjas tohdam rakstom now nefahdas, wina laitaju skaitls aplam mass. Un wina panahkums ari gluschi ne-eewehrojams, jo sinam, ka

katrs pateeks Kreewas, kas sawu jehgu now gluschi saudejis, pat ne tuvootees nesvehi tahdahm domahm, kas issajitas minetā loiskrafs. Tadehk aridsan Kreewu laikraksti ar leelko ihgnumu atraidija „Grashdanin“ issajitas nefehdsigahs pahahzibas. Un lo lai teiz Latveets, kad wina zenschanas, jo wairak tuvootees sawai radu tautai, Slavem, wina rubpeschanas, jo zefschok peeglauoste sem Kreewijas ehrgla platozem spahneem, par launu, par skahdigu dehwe? Jui par tahdeem, kas eedroschinasahs til aplamas domas kloja laist. Nelausimees maldinat ne par motu no usfahktā, pareisu mehre.

Zonatana beedriba ir, ka no usfizamas puses dsirdam, general-sapulž, 3. oktobri nospreeduse turpmak naudu no-guldit Austras beedribā. Pirmā laika nospreesī 2000 rublus eemassot.

No Krimuldas Jaunas muishas. Gan wafara „Balt. Semk.“ 34. num., jau filu sinosis par scho apgabalu, bet nelaujos es laipnois laftas, kad atkal so gribu stahst. „No sīrds pilnības mute runa.“ ir salans wahds, kura pateesibis newens neapgahsibis. Pee ka tad lai gresschancees sawās behdās, ja ne pee scheliga Deewa un tuwakeem, kas muns libdzeetig.

Kad wehl his wezis leelskungs barons Nolens, kas mahjas pahrdewa, tad tos prata ar ihstu weiklibu norahdit, ka ismakkat nebus gruhti un ari ar truhkumu pirlt now bailigi. Kur ees? Veelumē pirla, jo barons teiza, ka, ja ari fahdreib nebuschot ko akurat nomassat, buschot pagaidit, gan istikkshot. Loba zeriba pildija nabagu laushu kruhtis. Zopeenem la winsch ari sawu wahrdu turetu, jo kamehras muhsu leelskungs his, to ari darijis, dascham labam pirmo eemalku gaidijis. Par to laudis his ari deesgan pateizigi un dīnabs libdsekkat kas nahkohs. Teesai nebij nefahdas darischanas or to leetu. Bet nu peenahza Jauneneschhu grunteezibai gruhti laik, jo b. Nolens muishu pahrdewa, kuru nopirkla kahds Rigas adwolots M. Tagad pagasta teesai katu nedelu wina naudas peedshschana teesa fatura un ja weenu nedelu ne, tad otru to teesu divi woj trihs reises un ja teesa pefishme, ka taifni tadehk teesu turet newarot, tad tur dīhwo kahds komisars L., kas draude rahdit ka teesa katu nedelu jatura. Lai teesa, kur teesas wajaga. Es domaju, ja gribetu laipnaki apeeetis ar wehl neprashcheem semnezzinem, panahku wisu bei teesas. Bet wehl weena jo swarigaka leeta ir peeminama, proti: Kontraktis stahw § 6., ka tas usfrahjees deldeschanas kapitals pee kredit beedribas ir pehz ischkinaschanas tūhlin samalkajams. Gan jau tee, kas zil nezik saprata, fihwejabs, ka waretu te launums zeltees. Bet barons isskaidroja tā: 1) ta summa nebuschot leela, 2) laiku jo laiku dorishot sinamu, kad bus jamalka un 3) ka ari gribot pirzeju apstahklu eewehrot un to „tūhlin“ par kahdu gadu woj pusgadu vagrinat, un lehnā wihse isdaritees. Rupat tai 14. oktobri sch. g. pagast teesa aizinaja grunts un pafludinaja, ka katra mineta nauda 8 deenu laikā neekus preeskafamals. Kaut gan ta summa now pahreku leelo, tad tomehr preesk fuksheneekeem, kahdi tee laudis, tas ir pardauds, schogad jau tā mas audsis, zenas fliskas, ar mokamē nomalkaja prozentes, ka lai nu sadabu naudu. Mehs zits aiz zita iuhdsamees tahdu paheli dīrdedami, jo pahsam par to nebisam dīrdejuschi, ar schauschalum wehl galdam 8. deenu termina galu, jo nauda now sadabujama til drihs, bet now ari wairs neka lo pahdot. Kahds gals te bus, kas to sin.

ustizeti niwelieschanas un topografsias dorbi. — Dselsēzelas linijas topografsias vilkschanas wadišchanas ustizeta inscheineram Seredinskim, Rigos-Dinaburgas un Dinaburgas-Bitebolas dselsēzelu inspektoru palshgam.

No Talses muishas, Grobinaas draudsē, „Bib. Bīga“ nesen neka sinosum, pehz kura Talses muishas apgabala, zaure tīshu aisdodinashanu, neigā lafta weens patal otram nodeguschi 4 pilditi schuhni. Tuhlit wareja domat, ka tas bus laikam atkal til kahds isgudrots, launs muldejums, kahdi pahdejā laikā deemschebel koti beeschi atgadijuschees Wahzu awises. „Balt. Wehst.“ Tagad Talses pag. wezakais, Bruhna kgs, apleezina, ka Leepojaas Wahzu awise wehstijuse notikumu, kas pahsam now notizis; Talses muishas un aplahritē now nefahdi 4 schuhni deguschi, neds ari — gods Deewam — no tīshas dedinashanas dsirdam, Beigās pag. wezakais issaka to pareisu wehleschanas, kaut jel Wahzu awises reis noshtaost, laudis ar nepatefahm bresmitgahm sinahm beedingat.

(B. B.)

Ir Doboles. Wisi zenschabs us preeskhu tapat ari Dobelneki un Doboles apgabala. Jo te jau daikhās weetās teek gahdats preesk turpmakas teatra isrikloschanas, pat ari teatra sahle kluht pahsheem usgatwota. Par peem, Drūkas muishas iika usgahjuščā fwehdeena. 17. oktobri f. g. jau paschjaunusbuhwetā teatrā sahle teatris prehlets. Uswestas kuwa no Jelgawas Latv. beedribas aktoreem schahs lugas: „Prezibas zaur gardibeni“ un „Zīrulitis.“ — Preesk redset, ka muhsu mihtā tehvijs jo deenas jo wairak mostahs un knasheem soleem ween attihstibā dodahs us preeskhu; noschelhōjama tikai ir muhsu apgabala wehl ta buschana, ka pee muns, zaurzaurim nemot, truhst wehl ihstais wispahrigais un lopigais Latveeschhu garš un ihstā beedrigā weenoschana foite. Jo latris pa dalai ir wehl tikai fewim misuwakais, kad teek peeninetis no strahdaschanas un gahdaschanas preesk wispahrigā tehvijs un tautas labuma. Kaim gan wajadsetu but pahsam otradi, proti: tautas, tehvijs un walts wispahrigā labuma dehli preesk ta japhlejabs un jazihnahs wifem kopā, kopigi un schim weenigam labumam ir jabut preesk wifem par aisschahwu. — Ari pati Dobole nestahw schiņi sinā nemas ziteem apgabaleem atpākal, kai gan ta skatotees us zenschano un attihstibū war ziteem dašeem labem droshī preti stahtees. Jo schi atrodam wairak kreetnu skolu, kuru skolotasi uszibiti un gahdigā strahda isglihtibas laukā. Par peem, muhsu jau sen pashtstāma Bergman-Schulza fga skola Latv. Īsterds felmigi darbojabs, sagatavodama jaunekus us gimnasijas augstakahm klāsem. Wehlejams tikai butu, ka schi kreetna isglihtibas weeta kluhtu jo wairak eewehrota no schējeneescheem, kuri wehlahs pefawinat soweem behneem augstakas mahzibas un kahrtigū attihstibū. — Ari schi skolai jau pa dalai libdīgā meitu skola ir pei muns Dobelē, ehrgelneka mahzā, kuru telpas kluwa, schim pusgadam eesahlot, ar ihpachū noluhku preesk augstakas mestussolas paplaschinhata, tā ka tagad te jau besklotaja P. Franzmanā fga wehl diwās feeweeshu skolotajās uszibiti un naigi strahda schiņi darba laukā, mahzdamī behrus jau trijās klasēs un tos sagatavodami us augstakahm pilsetu meitu skolam. Ari Frantschhu waloda un musikas mahnīla teek schi pafneegta, tapat ari kreetna mahziba derigās feeweeshu rokas darbās. Wiefehrojama fahnsi skola tās, ka te teek behrus ari pensijs (koti) uszemi, kur teek weenimehr apakši veepalibdsibas, usraudzibas un paheskratibas sawus skolas usderumus mahzibas un rokas darbus kahrtigū gatavo. Ka schahda augstakas mahzibas weeta preesk meitenem, bus wiham Doboles apgabalam no jo leelas fwehribas, tas ir droshī zēram. — Jo nu wairs nebus wezakli pefviesisti suhtit sawas meitenes kahdās nefahdās feeweeshu faktusklolās, kurās behrus zaureem gadeem neneekā ne-eemahzahs, laiku ween nowada un saweem wezakeem iswēl tikai westigi dahrgu dahrgu naudas grafli. Un laikda behrus skoloschana un usaudinashana war but minetās faktusklolās, kur tumšā, netihā un masā ruhē behrus teek tikai tā faktot apmulināti un ar nederigahm faktu eerašahm eepastibināti, — to warehs ikatris prahigs wezakli, jau pats no īewis noskārst. Un kās behrus jaunībā teek eepotets, tas tam paleks ari us wisu muhschū par gara ihpachumu. Wisu to eewehrojot, ir it ihpachī wehlejams, ka Doboles apgabals pefahzigi gressi sawu wehribu us augstā minetas jau trihīklašas meitu skolas; jo schahda kreetna mahzibas weeta, jo plāshās un glihtās telpas ir neweem behneem un wezakeem, bet ori wisai zilwegei par jo leelu fwehribu. Wehlaam schai jaunai isglihtibas weetai fēmigu selfschana un usplauffschana.

B. Kursetis.

Par Wilandes Igaunu semkopju beedribas namu eefwehtschhanu. Igaunu tauta ir muhsu wistuwakes koinīzi, ar kureem muns gluschi weenadi zenteeni. Kadehk muns jaewehro usmanīgi katra schihs tautas darboschana un jayreezajahs par katu wina panahkumu tautiskā darba laukā un par katu foli, ko ta schajā sinā sper us preeskhu. Igaunu muhsu Latveeschus nem labprāt par preeskfihmi tājās leetās, kurās mehā wīneem preeskchā un tapat muns daiks laba jāmazahs no wīneem. Wis-

